

– که ناشی از بحران اوکراین در حال روی دادن است – پیامدهای امنیتی و اقتصادی در سطح جهانی در جریان است که دنیا را به سمت یک جهان چند قطبی با بازیگران متعدد سوق می‌دهد. این وضعیت به سایر مناطق هم سرایت کرده است. برای مثال، بیش از ۱۱ سال از جنگ در سوریه می‌گذرد و سوریه توانسته در این جنگ بر تروریسم بین‌الملل به همراه متحدان خود پیروز شود. سوریه به دنبال بازسازی و بازگشت مجدد به عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی است. ایران به عنوان متحد اصلی سوریه به دنبال این است که سوریه بتواند بار دیگر جایگاه خود را قدرتمندتر از گذشته و با کسب تجربه از جنگ ۱۱ ساله علیه تروریسم، در صحنه‌های مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی به دست آورد.

ایران تنها راه‌حل وضعیت همسایگی دو کشور را گفت‌وگو و مذاکره دوجانبه یا با وساطت ایران می‌داند. جمهوری اسلامی به صراحت به دولت ترکیه اعلام کرده است که شمال سوریه راه حل نظامی ندارد و ترکیه اگر به دنبال تأمین امنیت خود در مرزهای سوریه است، تنها راه حل آن گفت‌وگو و مذاکره با دولت مرکزی سوریه است. در صورت محقق شدن این امر و آغاز گفت‌وگوهای ترکیه با دولت سوریه در سطح امنیتی به حوزه دیپلماتیک هم منتقل می‌شود و ایران به عنوان کشور میانجیگر توانایی نزدیک کردن دیدگاه‌های دو طرف را دارد.

از سویی دیگر راهبرد کلان ایران در منطقه این است که در قالب گفت‌وگوهای دوجانبه و چند جانبه بر بسیاری از تحولات و چالش‌های منطقه می‌توان فائق آمد. عربستان و سایر کشورهای حوزه خلیج فارس به این نتیجه رسیدند که نمی‌توانند ایران را از معادلات منطقه‌ای خارج سازند و اکنون در قالب مذاکرات بغداد به دنبال برقراری مجدد روابط با ایران هستند. با وجود اینکه ترکیه به عنوان حامی اصلی گروه‌های تروریستی در طول ۱۱ سال گذشته ایفای نقش کرده است، اما برقراری روابط مسالمت‌آمیز با سوریه به نفع دو ملت است.

احیای روابط با همسایگان با تأکید بر مصر و اردن

طرح‌هایی که رژیم صهیونیستی به دنبال آنها بود و گمان می‌کرد با عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی، جبهه جدیدی را علیه ایران و محور مقاومت باز خواهد کرد، شکست خورده است. اکنون ایران روابط خود را با قطر، عمان، کویت و امارات گسترش داده است و روابط با عربستان به نظر می‌رسد در آینده‌ای نه چندان دور به سطح دیپلماتیک خواهد رسید. از سویی دیگر با برقراری دیپلماسی فعال در دولت

به نظر می‌رسد موضع گیری‌های اخیر سران مصر و همچنین نقش واسطه‌ها و ابتکار دیپلماسی فعال جمهوری اسلامی در دولت سیزدهم، نشان دهنده این است که جمهوری اسلامی به دنبال آغاز یک نظم جدید منطقه‌ای با حضور کشورهای همسایه و منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا می‌باشد. در این نظم جدید کشورها امنیت منطقه را در قالب گفت‌وگو و مذاکره حل خواهند کرد و امنیت منطقه را نباید به کشورهای فرامنطقه‌ای بخصوص امریکا گره زد. تجربه چند سال اخیر نشان داده است که اگر کشورهای منطقه در یک ترتیبات امنیتی منطقه‌ای گفت‌وگو کنند می‌توانند برچالش‌های موجود فائق آیند

سیزدهم و معرفی شدن ایران به عنوان یکی از کانون‌های اصلی ترانزیتی جهان بخصوص بعد از بحران اوکراین، بسیاری از کشورهای غرب آسیا و شمال آفریقا به دنبال این هستند که روابط خود را با ایران گسترش دهند.

در همین زمینه «ایمن الصفدی» وزیر خارجه اردن در مصاحبه خود با شبکه الجزیره گفت: هیچ‌گونه سخنی از ائتلاف نظامی که اسرائیل بخشی از آن باشد در جریان سفر جو بایدن رئیس جمهور امریکا به منطقه وجود ندارد. وی اضافه کرد باید به دنبال یافتن یک افق سیاسی واقعی بود که مذاکرات را از طریق تلاش منطقه‌ای و بین‌المللی احیا کند. همچنین وی گفته ما به دنبال روابط خوب با ایران هستیم و باید از طریق گفت‌وگو تمام علل تنش را حل کرد. ایمن الصفدی خاطرنشان کرد: ما نمی‌گوییم که اختلافات ایرانی عربی وجود ندارد بلکه وجود دارد اما همه ما مسئولان عربی خواهان عبور از این اختلافات از طریق برگزاری گفت‌وگوهای صریح و شفاف هستیم به گونه‌ای که همه مسائل را روی میز قرار دهیم و برای حل اختلافات رایزنی کنیم در غیر این صورت این بحران‌ها ادامه خواهد داشت و منطقه بهای آن را پرداخت می‌کند. این در حالی بود که زمزمه‌هایی از سوی

رسانه‌های مختلف در راستای تشکیل ناتو عربی در منطقه به گوش می‌رسید؛ امری که بارها و بارها توسط خود دولتمردان کشورهای عربی تکذیب شد.

از سویی دیگر «احمدحافظ» سخنگوی وزارت امور خارجه مصر، با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که مصر ضمن تسلیت حادثه زمین‌لرزه استان هرمزگان، با قربانیان اعلام همبستگی می‌کند. او همچنین برای قربانیان این حادثه شفای عاجل آرزو کرد. این اعلام موضع مصر و همبستگی با ملت ایران در نوع خود قابل توجه است. همچنین «فؤاد حسین» وزیر امور خارجه عراق در مصاحبه با العربیه گفت با پیشنهاد عراق برای تبدیل گفت‌وگوی تهران - ریاض به گفت‌وگوی عمومی و باز اشاره و اعلام کرد که گفت‌وگوهایی در بغداد بین اردن - ایران و مصر - ایران آغاز خواهد شد.

در همین زمینه امیر عبداللّه‌یان در حاشیه زیارت حرم حضرت زینب(س) در جمع خبرنگاران به صحبت‌های آقای فؤاد حسین واکنش نشان داد. وی در این باره گفت: تاکنون مذاکره مستقیمی با طرف مصری نداشته‌ایم، اما برخی تلاش‌ها در جریان است تا در چهارچوب همکاری‌های کشورهای اسلامی، تهران و قاهره نیز روابط شان به حالت طبیعی برگردد. به اعتقاد ما مصر کشور مهمی در جهان اسلام است و توسعه روابط طبیعی بین تهران و قاهره به نفع دو ملت، دو کشور و منطقه است. وی همچنین گفت: ایران و مصر دفتر حافظ منافع در پایتخت‌های یکدیگر دارند و این دفاتر مناسبات میان دو کشور را دنبال می‌کنند و امیدوار هستیم بتوانیم با تداوم گفت‌وگوها سطح فعالیت‌های دیپلماتیک میان دو کشور را ارتقا دهیم. چندی قبل هم سامح شکری وزیر خارجه مصر در نشست خبری مشترک خود با وزیر خارجه قطر در واکنش به تشکیل اتحاد - به اصطلاح - عربی-اسرائیلی در برابر قدرت ایران در منطقه، تأکید کرد مشارکت مصر در نشست‌های عربی با هدف تشکیل اتحادی علیه هیچ کشوری نیست.

به نظر می‌رسد موضع گیری‌های اخیر سران مصر و همچنین نقش واسطه‌ها و ابتکار دیپلماسی فعال جمهوری اسلامی در دولت سیزدهم، نشان دهنده این است که جمهوری اسلامی به دنبال آغاز یک نظم جدید منطقه‌ای با حضور کشورهای همسایه و منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا است. در این نظم جدید کشورها امنیت منطقه را در قالب گفت‌وگو و مذاکره حل خواهند کرد و امنیت منطقه را نباید به کشورهای فرامنطقه‌ای بخصوص امریکا گره زد. تجربه چند سال اخیر نشان داده است که اگر کشورهای منطقه در یک ترتیبات امنیتی منطقه‌ای گفت‌وگو کنند می‌توانند بر چالش‌های موجود فائق آیند.

ویژه‌نامه

ایران

چهارشنبه
۲ شهریور ۱۴۰۱